

ULUSLARARASI BEDÜZZAMAN SEMPOZYUMU-III

**20. Asırda İslâm Düşüncesinin Yeniden Yapılanması ve
Bedüzzaman Said Nursî**

İlmi Heyet

Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş, Prof. Dr. İbrahim Canan,
Prof. Dr. Suat Yıldırım, Prof. Dr. Ahmet Akgündüz, Prof. Dr. Faris Kaya

Yayına Hazırlayan

Mehmet Paksu

Tercümeleler

Arapça

Veli Sırım, Abdülaziz Hatip, Kenan Demirtaş

İngilizce

Metin Karabaşoğlu

Almanca

Nuriye Uşşak

Dizgi

Nesil Basım Yayın

551 32 25

Baskı, Cilt:

Nesil Matbaacılık A.Ş.

551 32 27

ISBN 975-408-271-5

©

Bu eserin yayın hakkı Nesil Basım Yayın A.Ş.'ye aittir.

◆

Sanayi Cad. Bilge Sk.No: 2

Yenibsona / İSTANBUL

Tel: (0212) 551 32 25 pbx

BEDIÜZZAMAN'DA KARDEŞLİK VE BİRLİK ÇAĞRISI

Prof. Dr. NEVZAT YALÇINTAŞ

Aziz kardeşlerim, değerli davetliler.

Hepinizi en kalbi duygularıyla selâmlıyorum. Yüce Allah'ın (c.c.) rahmeti ve bereketi üzerinize olsun. Bu güzel şehre ve bu hayırlı toplantıya hoşgeldiniz. Dışardan gelenlerin bu muhteşem şehirden en iyi intibalar ve olumlu hislerle ayrılmalarını temenni ediyorum. Bu güzel İstanbul, diğer kardeş İslâm şehirleri ile birlikte asırlarca İslâm varlığı, medeniyet ve kültürünün mübarek ve muhteşem bir merkezi olmuştur. İstanbul 4 asır İslâm Hilafetini bağrında koruyarak dünya Müslümanlarının birlik ve beraberliğinin sembolü haline gelmiştir. Bugünde 10 milyonu aşan Müslüman halkı ile, 1000'den fazla camisi ve göklere şehadet parmağı gibi uzanan minareleri, yüzlerce ifade edilebilecek İslâm, eğitim ve öğretim kuruluşları, kütüphaneleri, müzeleri sayısız İslâm eserleri ile bütün dünya Müslümanlarının kıvanç duyacakları büyük bir İslâm şehri olma hüviyetini geliştirerek devam etmektedir.

Bu hayırlı toplantının, 3. Uluslararası Bediüzzaman Sempozyumu'nun, başarılı geçmesine dua ediyorum. Daha önceki senelerde yapılan 2. Uluslararası Toplantının başarılarla sonuçlanması, ilim adamları ve diğer iştirak ve ilgililer tarafından rağbet görmesi, bu yeni sempozyumun, tertip edilmesinde cesaret verici olmuştur. Bu sempozyumda çok sayıda ilim adamımızın tebliğleri, komisyon çalışmaları ve panellerde "20. Asırda İslâm Düşüncesinin Yeniden Yapılanması ve Bediüzzaman" merkez konusu etrafında ilmi fikirler ortaya konulacak, tartışmalar yapılacak ve faydalı sonuçlara ulaşılmaya gayret edilecektir. Neticenin müsbet olacağı kanaatine sahibim.

Bu ilmi toplantıda fikir, tahlil ve işaret ettiği hedefleri ele alacağımız Bediüzzaman Said Nursi Hazretleri yaşadığı döneme, bugüne ve bütün açıklığı ile görülüyor ki geleceğe ışık tutmuş müstesna bir din âlimidir. Onun eserleri ve örnek hayatı bugün bütün tazeliği ve canlılığı ile önümüzde durmaktadır. Bediüzzaman Hazretlerinin yaşadığı dönem sadece Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye'nin değil ve fakat bütün İslâm dünyasının en derin bir buhran içinde bulunduğu yıllara rastlamıştı. 18. asır İslâm ülkeleri ve milletleri için tam bir dağılma, parçalanma, çökme ve sonuçta Avrupa ülkelerinin fiili hakimiyeti altına girme gibi bir zulmet yüzyılı olmuştur. 20. asrın ilk çeyreğinde normal Türkiye ile birlikte bir elin parmaklarını geçmeyecek kadar İslâm ülkeleri hariç, mağripten maşrika ve oradan da Pasifik Okyanusuna ka-

dar bütün İslâm toprakları ve halkları sömürgecilerin müstemlekesi ve esiri haline gelmişti.

İslâm âlimleri karanlığın en koyu olacağı gecelerde gökyüzünde parlamaya ve istikamet göstermeye başlayan yıldızlar ve dünyayı aydınlatan dolunay gibidirler. İşte Said Nursî Hazretleri de, Müslümanların kendilerine güvenlerinin kaybolduğu, inançlarının zaafa düştüğü ümitsizlik bulutlarının her yeri kapladığı bir zamanda dinimizin iman hakikatlerini anlatmaya, öğretmeye, yaymaya bütün bir ömrünü son nefesine kadar tahsis etmiştir. O hep İslâmî tebliğ eden ve iman bayrağını en yükseklere dikmeye çalışan gerçek bir din âlimi olmuştur. Tarihte, inançları, fikirleri ve doğruları yılmadan anlattıkları için baskıya ezizete ve hatta zulme maruz kalmış gerçek din ve ilim adamlarının kaderi Bediüzzaman Hazretlerinin de yaşadığı bir hayat şekli oldu. Onun talebeleri de yakın zamana kadar bu çileli yaşama çizgisini paylaştılar.

Bediüzzaman Hazretleri bir taraftan iman hakikatlerini zulmeti aydınlatan nurlar gibi anlatmak ve yaymaya çalışırken, aynı zamanda İslâm dünyasının içine düştüğü bölünme, dağılma ve esir olarak başkalarının yönetimi altına düşme manzarasında derin bir acı ve sonsuz bir elem duyuyor, bu zillet halinden kurtulma çarelerini göstermeye büyük gayret sarfediyordu. Onun işaret ettiği çarelerin şüphesiz ki başında bölünme ve dağılmanın tam aksi olan birlik, bütünlük ve beraberlik geliyordu.

Said Nursî Hazretleri bütün eserlerinde ana konu, mihver fikir ve tebliğ "iman" ise, onu hemen takip eden unsur ise "ittihad" hedefi olmuştur. Onun çok sayıda eserinde birlik, ittihad-ı İslâm (İslâm birliği) fikri çok vazih bir şekilde ele alınıp işlenmiştir. O Müslümanların birliği ve beraberliği gayesine o kadar önem vermektedir ki 27 Mart 1909 tarihli ve Sada-i Hakikat başlıklı yazısında aynen şu fikri beyan etmiştir: "...Farzda riya yoktur. Bu zamanın en büyük farz vazifesi ittihad-ı İslâmdır."

Bediüzzaman'ın "İslâm Birliği" hedef ve kavramından ne kastettiği yine kendisi tarafından *Rumuz* isimli eserinde şu şekilde açıklanmıştır:

"İttihad-ı İslâm nedir? İttihad-ı İslâm, Şarktan Garba, Cenuptan Şimale mümted bir meclis-i nuranıdır... Misak-ı ezeliye ile peyman ve yeminimiz olan iman ile o cemiyete dahil olmuşuz, ehl-i tevhidiz, ittihadı memuruz."

Görülüyor ki, bu anlayışta birlik ve bütünlük en sağlam bir esasa bağlanıyor ve en güçlü bir zemine oturtuluyor. O da her şeyden önce ruhlardaki, kalplerdeki, inanç ve fikirlerdeki birliktir. "Meclis-i Nuraniden" kastedilen önce böyle bir gönül ve düşünce birliğidir. Nitekim Bediüzzaman Hazretleri *Hutbe-i Şamiye*'sinde "ittihadım hedefi ve maksadı 'İla-yı kelimetullah" yani hakkın üstün tutulmasıdır, derken İslâm birliğinin nasıl yüce bir kavram ve anlayışa dayandığını açıkça izah etmiştir. O ayrıca İslâm birliğine giden yolun "Meşveret"ten geçtiğini ve böyle bir ittihadın ancak ilim ve fikirlerin uzlaşması ile mümkün olabileceğini belirtmiştir.

"Lakin ittihat cehl ile olmaz. İttihat, imtizaç-ı efkârdır." (Münazarat).

Meşveret ve fikirlerin uzlaştırılmasının, birliğin sağlanmasında ana esaslar olduğunu ortaya koyan Bediüzzaman Hazretleri, dinde her türlü zorlamayı da reddederken sevgi ve ikna yolunu öğütleyerek Müslümanların birleşmesinde en sağlam zemini göstermiş olmaktadır. Bu zemin ise hürriyet ve demokrasinin vücut bulduğu alandır. Böylece iman ve ilimden hareketle ittihadın sağlanması hedef gösterilmekte

ve bunun demokrasi diye ifade edilecek bir metodla gerçekleştirilmesini istemektedir.

Nur Risalelerinde kardeşlik, birlik ve beraberlik tavsiye edilmekte ve cehaletten, nifaktan, bölünüp parçalanmak ve anarşiden uzak durulması ısrarla öğütlenmektedir. Said Nursî Hazretleri İslâm birliğini hedef olarak gösterir ve "İttihadın meşrebi muhabbettir" derken bunu sadece konuşma ve yazılarında bırakmamış, bölücülüğe sapanları doğru yola getirmek için bizzat uğraşmıştır. Ülkemizde bugün en korkunç, en vahşiyane cinayet ve tahribatı yapan bölücülüğün bariz özelliklerine bakınca şu hükmü rahatlıkla verebiliriz: Nur Risaleleri, ırkçılık mikrobu kapmış, bölücülük ve tethiş batağına saplanmış talihsiz gençlerin tedavi ve kurtuluşlarında en tesirli devadır. Bu açık gerçeği göremeyen gafiller, bizzat anarşi ve bölücülüğü meslek edinenler ne yazık ki uzun süreler risalelerin neşrettiği nurlarla mücadele ettiler. Kendileri kaybettiler, millete zarar verdiler.

Bediüzzaman Hazretleri, İslâm Birliği idealini sadece mücerret bir inanç ve fikir olarak sınırlamamış ve fakat onu somut gerçeğe getirerek formüle etmiştir.

Bu da, "Cemahir-i Müttefika-i İslâmiyye" yani "Birleşik İslâm Cumhuriyetleri" hedefidir. 21. asra birkaç adımın kaldığı günümüzde dünyada çok büyük bölgesel bütünleşme politikaları uygulanmaktadır. Hemen bütün Kuzey Amerika'yı içine alan NAFTA, Avrupa'yı birleştiren A.B., eski Sovyetler Birliği Cumhuriyetlerini birleştirecek B.D.T. ve Uzak Doğu'daki APEC projeleri bu bölgelerdeki ülkeleri bütünleştirme hedefine götürmektedir. Birleşen ülkelerin teşkil ettiği, büyük alanlar karşısında İslâm Dünyası bölünmüş durumdadır. Bu haliyle İslâm âlemi dünyanın yumuşak karnı ve zaaf noktası olmuştur ve her türlü müdahale ve saldırılara karşı açık durumdadır. İslâm Konferansı Teşkilâtı ve Ekonomik İşbirliği Teşkilâtı (ECO), Körfez İşbirliği Konseyi, Mağrib Birliği gibi İslâm ülkelerinin birliğini hedef alan resmî kuruluşlar arzu edilen sonuçlara varamamışlardır. İslâm Konferansı Teşkilâtı, Müslümanların birbirlerini katlettikleri Müslümanlar arası silâhlı çatışmaların çözümünde müesiriyet gösterememiş ve büyük itibar kaybına uğramıştır. Son olarak bu teşkilâtın içinde oluşturulan "Temas Grubu" Bosnalı Müslümanların can güvenliklerinin sağlanması, meşru haklarının sağlanmasında varlığını hissettirmiştir.

Müslümanların bir ve beraber olmaları, en önemli ve acil konularda işbirliği gayesi ile kurulan bu İslâm ülkeleri arası kuruluşlardan niçin arzu edilen neticeler sağlanamamaktadır? Bu sorunun cevabı araştırılabilir fakat temel sebep olarak bütün resmî teşkilâtlanma ve biraraya gelmelere rağmen kalpler, gönüller ve fikirler birleşmemiş denilebilir. Bu asıl güç kaynaklarını birleştirmek, bir iman, ilim, irfan çabasıdır ve ancak o zaman birleşen iradeler ittihadı gerçekleştirecektir.

Bugünkü bu toplantı, her cihetten gelen Müslümanların biraraya gelip bir "Meclis-i Nurani" teşkil etmesi, bunun en önemli bir işaret ve müjdesini veriyor. Bediüzzaman Said Nursî Hazretlerinin mesajına bugün her zamankinden daha çok ihtiyaç vardır. Onu daha derin ve şuurlu anlamak ve anlatmak durumundayız. 3. Uluslararası Bediüzzaman Sempozyumu'nun bizi bu amaca daha fazla yaklaştırmasını ümit ve dua ediyorum.

En içten saygılarımı sunarım.

Hepinize tekrar hoşgeldiniz diyorum, toplantımızı hayırlı ve başarılı olsun.